

Har Brok

Publicaties over plantnamen in Nederland,
Nederlandstalig België en Frans-Vlaanderen

— 8ste aanvulling —

Eerdere aanvullingen op de bibliografie 'Publicaties over plantnamen in Nederland en Nederlandstalig België' in de reprint van H. Heukels' *Woordenboek der Nederlandsche volksnamen van planten* (Amsterdam 1987) verschenen in *Taal en Tongval* 40 (1988) 72-79, 41 (1989) 168-175, 42 (1990) 165-175, 44 (1992) 76-86, 45 (1993) 82-93, 46 (1994) 180-192 en 48 (1996) 86-92, afgesloten op 24 mei 1996. Deze achtste aanvulling, die door omstandigheden pas na geruime tijd verschijnt, omvat naast de recent verschenen studies, woordenlijsten en kaarten ook weer herdrukken en aanvullingen, waarvoor ik met name Tineke de Pauw bedank.

Zoals gebruikelijk bestaat de lijst uit twee rubrieken: 1. *Studies en woordenlijsten* (alfabetisch op auteur) en 2. *Taalkaarten* [= *] (alfabetisch op plant), tevens *Register* op rubriek 1 [= •]. Auteurs met jaar van publicatie in de tweede rubriek worden in de eerste voluit gegeven of verwijzen naar een volledige titelbeschrijving in eerdere afleveringen van deze bibliografie. Bij de taalkaarten zijn de volgende afkortingen gebruikt: **ing**: ingeschreven kaart, **iso**: isoglossenkaart, **ymb**: symbolenkaart en **vlak**: vlakkenkaart. De materiaalverzameling werd afgesloten op 26 mei 2002, dus nog vóór de publicatie van de *Flora*-afleveringen van het *Woordenboek van de Vlaamse Dialecten*, het *Woordenboek van de Brabantse Dialecten* en het *Woordenboek van de Limburgse Dialecten*.

De oudste bronnen in deze bibliografie dateren van 1888 en de oudste taalkaart van 1924. De vervolgen in 9 afleveringen (sinds 1987 ± 150 blzz.) zijn echter niet eenvoudig te raadplegen. Raadpleging is tijdrovend, omdat de alfabetische ordening in elk aflevering opnieuw begint, terwijl er intussen talloze aanvullingen en verbeteringen zijn aangebracht. Ook de bereikbaarheid is moeilijk, omdat maar weinig bibliotheken zowel over de Heukels-reprint als over de volledige *Taal en Tongval*-jaargangen beschikken. De Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie heeft daarom besloten tot op heden bijgewerkte bibliografie te publiceren als Werk 24 van de Vlaamse

Afdeling met een uitvoerige Inleiding, een overzicht van ongepubliceerde scripties en licentiaatsverhandelingen en een botanisch register.

Mede daarom verzoek ik de lezers eventuele aanvullingen en correcties aan mij mee te delen via de e-mail har.brok@meertens.knaw.nl (of: h.j.t.m.brok@freeler.nl) of het Meertens Instituut (Joan Muyskenweg 25, 1096 CJ Amsterdam).

1. Studies en woordenlijsten

- ALFERINK, J., *Planten en dieren in het dialect van de gemeente Hellendoorn*. [Nijverdal] 1996. || Woordenlijst [Hellendoorn]
- *Planten- en dierennamen in het dialect van de gemeente Hellendoorn (en als wat doarmet te maken hef)*. [Nijverdal 1997]. Verbeterde versie van Alferink 1996. || Woordenlijst [Hellendoorn]
- BEUKEMA, K., ‘Ombaalgen en roet’, in: *Toal en Taiken* 14 (1996), 156. || Meidoorn, Slaapbol || 336: Perzikkruid, Boerenwormkruid
- BLOMME, I., ‘Wie heeft een boontje voor erwt? De benamingen voor “erwtjes en worteltjes” in de dialecten van Vlaanderen’, in: V. de Tier, M. Devos en J. van Keymeulen (red.): *Nochtans was scherp van zin. Huldealbum Hugo Ryckeboer. Een bundel artikelen aangeboden aan Hugo Ryckeboer voor zijn 65ste verjaardag*. Gent/Deinze 2000, 35-49. || Erwt || Boon || Wortel(tjes)
- BROK, H., ‘Ethnobotanical nomenclature in the Dutch language area’, in: *Studier I talesprogsvariation og sprogkontakt. Til Inger Ejkskjær på halvfjerdsårsdagen den 20. maj 1996*. København 1996, 45-55. || Etnobotanische nomenclatuur
- ‘Publicaties over plantnamen in Nederland, Nederlandstalig België en Frans-Vlaanderen –7de aanvulling–’, in: *Taal en Tongval* 48 (1996), 86-92. || Bibliografie
- CLAES S.J., F., ‘Hagelandse woorden: Nogmaals knoesel, kroesel en kronsel’, in: *Oost-Brabant. Heemkundig tijdschrift van het Hageland en omgeving (...)* 33 (1996), 85-88. Naar aanl. van Claes 1986. || Kruisbes
- DEBRABANDERE, F. ‘Kortrijkse appels en peren voor Hugo Ryckeboer’, in: V. de Tier, M. Devos en J. van Keymeulen (red.): *Nochtans was scherp van zin. Huldealbum Hugo Ryckeboer. Een bundel artikelen aangeboden aan Hugo Ryckeboer voor zijn 65ste verjaardag*. Gent/Deinze 2000, 97-102. || Woordenlijst [Kortrijk]: Appel en Peer
- DIEDEREN, E., ‘Volksname van plante, blome, sjtruuk en buim’, in: *Heemkundevereniging Schin op Geul* nr. 7 (1995) 28-29, nr. 8 (1995) 22-23, nr. 9 (1996), 26-28. || Woordenlijst [Valkenburg en omgeving]

- KLAVERDIJK, P., 'Woorden uit Oosterhout en omgeving: Planten en dieren', in: *Heemkundekring De Heerlijkheid Oosterhout* 20 (1996) nr.4, 2575. ||
 Woordenlijst [Oosterhout (N.-Brabant)]
- KRUIJSEN, J. 'Petroek, een woord niet groter dan een erwt', in: *Medewer-
 kerscontact WBD en WLD* 12 (2001) 2, 11-12. || Maïs
- LANGHE, J.E. de, 'Van klaverprijem en bromduivel', in: *Biekorf* 96 (1996),
 183-184. || Klavervreter || Grote bremraap
 — 'Van Hijfte en hijfteduivel', in: *Biekorf* 96 (1996), 271-272. || Klimop
- MADE, J. van der (red.), 'De tuin' en 'De natuur', in: —: *Oit ôôs dialect
 (Uit ons dialect). Een kleine bonte verzameling van woorden, gezegden en
 uitdrukkingen uit onze kleurrijke streektaal.* [= *De Vlassel* nr. 82 (1997)],
 49, 53-55. || Woordenlijst [Terheijden, Wagenberg, Langeweg]
- NIJHOLT, J.W., 'Stellingwarver plaantenaemen', in: —: *Wie hunnig hebben
 wil... Een keur uut et wark van Jannes W. Nijholt.* Oosterwolde 1986,
 46-48. || Woordenlijst [Nijholtspade ('t Bildt)]
- PAUW, T. de, 'Over dieren in plantnamen', in: *Oost-Vlaamse Zanten* 72
 (1997), 72-82. || Dierplantnamen
 — 'Brandnetel en dovenetel: Bijten of zuigen?', in: *WVD-Contact. Mede-
 delingenblad van het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten* 13
 (1999) nr. 2, 21-27. || Brandnetel || Dovenetel
 — 'Hutten met ieptjes aan: een kleine etymologie van de Vlaamse woor-
 denschat voor het begrip 'struik'', in: *WVD-Contact. Mededelingenblad
 van het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten* 15 (2001) nr. 1, 23-28.
 || Meidoorn || Struik
- SWANENBERG, C., *Brabantse blomme.* Enschede 1996. || "Woordenlijst"
 [Noord-Brabant]
- TOLLENAERE, de, 1993: Herdrukt in: H. Heestermans (red.): *Etymologica
 & Lexicographica.* Leiden 1997, 140-141. || Anjer
- WEIJNEN, A., 'Een handvol etymologieën: 4. Kuis', in: V. de Tier, M. Devos
 en J. van Keymeulen (red.): *Nochtans was scherp van zin. Huldealbum
 Hugo Ryckeboer. Een bundel artikelen aangeboden aan Hugo Ryckeboer
 voor zijn 65ste verjaardag.* Gent/Deinze 2000, 511-512. || Lijsterbes
- ZWANIKKEN, J., 'Kool', in: *Uvver plat gekald* 1997, 37-40. || Kool
- ZWEMER, J., 'Oezemoes en Oesje', in: —: *Plat Walchers.* Vlissingen 1995,
 11. || Muur || Vogelmuur

2. Kaarten en register op 1

Aardappel

*GROOTAERS, L. 1926 || (los bijgevoegde kaart) ‘De Nederlandsche namen van den “aardappel”’: Nederland en België (vlak)

Ook in: S. Pop, *La Dialectologie. Aperçu historique et méthodes d’enquêtes linguistiques. Seconde partie: Dialectologie non Romane*. Louvain / Gembloux [1950], 797. || Planche LVII ‘De Nederlandse namen van de “aardappel”’ (= Grootaers 1926)

*WEIJNEN, A.A., *Oude Woordlagen in de zuidelijk-centrale dialecten*. Amsterdam 1999. || Kaart 13 ‘(aardappel)struikje’ (alleen types *hust*, *hoechel*, *hocht*): Brabant, Antwerpen (symb)

Boerenwormkruid

•BEUKEMA 1996.

Boon

•BLOMME 2000.

Brandnetel

*PAUW, de, 1999 || Vooromslag ‘Brandnetel’: West-, Oost-, Frans- en Zeeuws-Vlaanderen (symb)

Bremraap, grote

•LANGHE, de, 1996.

Dierplantnamen

•PAUW, de, 1997.

Dovenetel

*PAUW, de, 1999 || Blz. 23 ‘Dovenetel’: West-, Oost-, Frans- en Zeeuws-Vlaanderen (symb)

Erwt

*BLOMME 2000. || Kaart 4 ‘Erwtjes’ in de cluster’: Nederlandstalig België
|| Kaart 5 ‘Volgorde van de elementen in de cluster’: Nederlandstalig België (symb)

Gerst

*BELEMANS, R. / J. Goossens: *Woordenboek van de Brabantse Dialecten. Deel III, Inleiding - Klankgeografie van de Brabantse dialecten*. Assen 2000. || Kaart 14 ‘Gerst’: Noord-Brabant, Antwerpen, Brabant en gedeeltelijk Nederlands en Belgisch Limburg (iso, vlak)

Gras (zie ook Cypergrassenfamilie)

*BELEMANS, R. / J. Goossens: *Woordenboek van de Brabantse Dialecten. Deel III, Inleiding - Klankgeografie van de Brabantse dialecten*. Assen 2000. || Kaart 115 ‘r-metathesis’: Noord-Brabant, Antwerpen, Brabant en gedeeltelijk Zeeland, Oost-Vlaanderen, Nederlands en Belgisch Limburg (iso)

*RYCKEBOER, H., 'Het Vlaams van de Franse Westhoek in het geheel van het Nederlandse taalgebied', in: *De Franse Nederlanden Jaarboek 1979*, 139-156. || Kaart 5 'gas - ges': Frans, West- en Oost-Vlaanderen (iso)
Ook in: Ryckeboer, H.: *Het Nederlands in Noord-Frankrijk. Sociolinguïstische, dialectlogische en contactlinguïstische aspecten*. Gent 1997. Blz. 97; kaart 1.

Grote bremraap: zie Bremraap, grote - Kers

*BELEMANS, R. / J. Goossens: *Woordenboek van de Brabantse Dialecten. Deel III, Inleiding - Klankgeografie van de Brabantse dialecten*. Assen 2000. || Kaart 111 'Kers': Noord-Brabant, Antwerpen, Brabant en gedeeltelijk Zeeland, Oost-Vlaanderen, Nederlands en Belgisch Limburg (iso)

Kervel

*BELEMANS, R. / J. Goossens: *Woordenboek van de Brabantse Dialecten. Deel III, Inleiding - Klankgeografie van de Brabantse dialecten*. Assen 2000. || Kaart 116 'afstandsmetathesis': Noord-Brabant, Antwerpen, Brabant en gedeeltelijk Belgisch Limburg (symb)

Klavervreter

•LANGHE, de, 1996.

Kruisbes

•CLAES 1996.

Klimop

•LANGHE, de, 1996.

Kool

•ZWANIKKEN 1997.

Lijsterbes

•WEIJNEN 2000.

Maïs

•KRUIJSEN 2001.

Meidoorn

•BEUKEMA 1996.

*PAUW, de, 2001 || Blz. 27 'Meidoornbottel: oud materiaal': Frans-, Oost- en West-Vlaanderen (symb)

Muur

•ZWEMER 1995.

Perzikkruid

•BEUKEMA 1996.

Slaapbol

•BEUKEMA 1996.

Sleutelbloem

*[WVD?], in: *WVD-contact. Mededelingenblad van het Woordenboek van*

de Vlaamse Dialecten 13 (1999) nr. 1. || Vooromslag ‘Sleutelbloem: gegevens volgens WVD 104: Planten 1’: West-, Oost-, Frans- en Zeeuws-Vlaanderen (symb)

Struik

*PAUW, de, 2001 || Blz. 24 ‘Struik’: Frans-, Oost-, West- en Zeeuws-Vlaanderen (symb)

Veldzuring (Wilde zuring)

*KRUIJSEN, J. / J. Goossens: *Woordenboek van de Limburgse Dialecten. Deel I, Aflevering 3: Weidebouw*. Assen / Maastricht 1991. || Kaart 5 ‘Wilde zuring’: Nederlands en Belgisch Limburg (symb)

Ook in: H. Crompvoets: ‘De Maas in Limburg: naast rijksgrens ook een dialectgrens?’, in: J. Cajot / L. Kremer / H. Niebaum (red.): *Lingua theodisca. Beiträge zur Sprach- und Literaturwissenschaft Jan Goossens zum 65. Geburtstag*. Münster / Hamburg [Niederlande-Studien Band 16 / 1] 1995, 613-622. || Kaart 2.

Voederwikke

*WEIJNEN, A.A., *Oude Woordlagen in de zuidelijk-centrale dialecten*. Amsterdam 1999. || Kaart 23 ‘Vitsen’ (alleen type *vitsen*): Oost-Vlaanderen, Brabant, Antwerpen (symb)

Vogelmuur

•ZWEMER 1995.

Wikke

*WEIJNEN, A.A., *Oude Woordlagen in de zuidelijk-centrale dialecten*. Amsterdam 1999. || Kaart 23 ‘Vitsen’ (alleen type *vitsen*): Oost-Vlaanderen, Brabant, Antwerpen (symb)

Woordenlijst

-Hellendoorn:	ALFERINK 1996 en 1997.
-Nijeholtpade (‘t Bildt):	NIJHOLT 1986.
-Noord-Brabant:	SWANENBERG 1996.
-Langeweg:	MADE, van der, 1997.
-Oosterhout (N.-Brabant):	KLAVERDIJK 1996.
-Oud Valkenburg	DIEDEREN 1995 en 1996.
-Kortrijk:	DEBRABANDERE 2000.
-Schin op Geul	DIEDEREN 1995 en 1996.
-Strucht	DIEDEREN 1995 en 1996.
-Terheijden:	MADE, van der, 1997.
-Wagenberg:	MADE, van der, 1997.
-Valkenburg:	DIEDEREN 1996.

Wortel(tjes)

*BELEMANS, R. / J. Goossens: *Woordenboek van de Brabantse Dialecten. Deel III, Inleiding - Klankgeografie van de Brabantse dialecten*. Assen

2000. || Kaart 38 'Wortel': Noord-Brabant, Antwerpen, Brabant en gedeeltelijk Oost-Vlaanderen en Belgisch Limburg (iso, vlak)
*BLOMME 2000. || Kaart 1 'Wortel' voor Belgisch Limburg': Belgisch Limburg (symb) || Kaart 2 'Wortel' voor het Brabantse gebied ten zuiden van de rijksgrens:Antwerpen, Brabant (symb) || Kaart 3 'Worteltjes' in de cluster': Nederlandstalig België (symb)

Zuring, wilde: zie Veldzuring